

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. відм. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописів не зберігається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00
Чвертьрічно 18-00
Піврічно 37-50
Річно 85-00

ЗА ГРАНИЦЮ: 8 Америк. і Англ.
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7-50 зол., Німеччині 7-50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
ччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Бол-
гарії 7-50 зол., Австрії 7-50 зол.,
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Слова і вчинки.

По правді кажучи, то ми не терпимо на недостатку широкі людей, які розпинаються за народ, за його зріст і розвиток, які з цілої душі допомагають... добрим проектами. Інші знов — критикою, бажаючи все уздоровити, за-
взято дбають про принципи.

Скаже наш загал: лишіть фрази, говоріть конкретно. Треба заговорити про того „невідомого воєнця“, що стоїть на позиції, небагато роздумує, а діло робить. Розглядаючи якусь діяльність нашого національного життя, воно незначайно мило підносить рух, видержаність, ліній. Відомо: в нас під цю пору нерожево діється; тому зовсім чорно представляється стан в установах, які здані на жертвенність, що випадала би з найглибшої свідомості, внутрішнього життя. „Рідна Школа“ є одною з тих ненаситних установ. Дай, та дай! І, що-ж зроби-
мо? Нема ради. До когось маємо йти? Вправді недавно прислав нам гром. Василь Головецький з Housdale в Америці 19.50 дол. від са-
мих англійців, прислав дехто і жертви зібрані поміж китайцями, але цього не можна підтягнути під правило. Зібрали напр. ньюйорські ді-
ти 42.25 дол., чн скрентонські 45 дол., та це теж є правило.

Але проте, як стоїть справа в нас? Візьмим грудень 1929. За цілий місяць прислано 7.832 зол. 40 сот. і 5 дол., отже 660 зол. 70 сот. менше як у листопаді. Може передсвятничі приго-
тування, а може ошадности на безчисленні ба-
лі. Одному й другому нема що закинути. Відомо — занчай, традиція. По традиції можуть і поведувати вчителі „Рідної Школи“. Як воно не дивно, а по Львові, що дав 2.116 зол. 86 сот. найбільше прислав повіт Сколе, бо 537.41 зол. (у листопаді 500.01 зол.). По Скольому — Ка-
луш 426, Тернопіль 404.98 (має свою фахову школу й гімназію), Теревовля 401.78, Пере-
мишль 355.32 (має дві фахово-доповнюючі й на-
родню школу), Жовква 349.20, з чого самі Мо-
сти Великі 221 (очевидно місто Жовква в тому нічого не винно, бо воно не дало нічого ні в листопаді, ні в грудні), Броди 214.90, Любачів 144.50, Товмач 122.75 (саме місто також Богу духа винно, бо воно в листопаді дало перече-
ркуну нулю, а в грудні — 2 зол.).

А це знов для тих дуже цікавих, які раді би знати, котрий повіт дав найбільше. Як воно не дивно, а таких повітів, які нічого не дали, у грудні не було. Найменше напр. хіба повіт Добромилів — 6.98, Городок — 8.50, (самі оба повітові міста держаться послідовно і не дали нічого в грудні, як зрештою і в вересні, жовтні та листопаді), по ньому Старий Самбір — 13, Косів — 26.84, Ярослав — 31, Рудки 35, Камін-
ка Стр. — 46, Підгайці — 52, Богородчани 60.50. Інші дали більше.

Місто — кажуть — осередок життя, руху має стати прикладом для села. І, з чого-ж візьме село приклад, коли в деяких містах нічого не прийшло: Городок, Жовква, Камінка Стр., Косів (хоч Жабе, яке удержує 2 нар. шк., дало 20.20), Комарно, Микулиці, Підгайці, Рава Руська, Рудки, Солотвина (від вересня), Стоянів, Товмач, Ярослав.

Деякі міста „попсувалися“. Напр. Товмач дав був у листопаді аж 2 зол., а в грудні ніщо. Так самісиль Камінка Стр. Бучач дав був 124 зол., а в грудні — 2. Старий Самбір — 136, а в грудні 10. Натомість деякі міста держаться за-
сади „наперед не виривайся, позаду не лишай-
ся, а середини тримайся“. Тому то однаково у листопаді й грудні дали міста: Грималів 3, Галич 4, Теревовля 40.

Шкаво було би ще знати, чи можливе, щоб цілий повіт зложив більше, як ці тут ви-
азані. Мабуть можливе, бо от — Рогатин зложив 647.13, Яворів 802.64, а Золочів 1.467.16 зол. Освідомлюючи працю на місцях та ши-
рою опікою над українською дітворою треба на місцях до того довести, щоб дати палили са-
мочинно, без огляду на те, чи буде їх кому від-
бирати на місці. Щойно тоді можна подумати про стислу централізацію виплат у „Рідній Школі“, про яку стільки людей сьогодні гово-
рять і пишуть. Покищо — нема коло чого цен-
тралізувати.

Ці замітки призначені для тих, які всюди голосять, що таких річей ніхто не читає, а са-
мі „рекурсує“, бо їх „на невідповідному міс-
ці поставлено“. Та досі в оглядах не було по-
хибки. На превеликий жаль — і в цьому її нема.

Лев Ясінчук.

Про положення на Закарпатті.

Шкільна політика.

(Спостереження чеха із Закарпаття).^{*}

VIII.

Урядова й напів урядова преса, поліція й шкільна управа (шкільний реферат) — ось ті три тарани, якими колишній віцегувернер, а нині краєвий президент п. Розсипал хоче роз-
бити діло національного відродження Закар-
патської України під красномовно-потураюче мовчання Праги. На чолі першої темної си-
стою кримінальний тип п. Свойше (традиції його в „Подк. Гляс.“ продовжуються й досі); на чолі другої — хитрий, як лис, і мстивий п. Богалда; третьою кермує вже згаданий мною п. Шімеке. Всі вони великі приятелі між со-
бою, — побратими, можна сказати, і всіх їх патрон натхнув однаково страшною ненавистю до всього українського, а значить і народньо-
го. Бідна Закарпатська Україна, що йшла до-
брохліп в обійми братні, а з кількох років по Сен-Жерменській умові опинилася у чортячих!

Д-р Шімеке — постать, на якій теж варт на хвилину зупинитися. Як своїх побратимів від-
різняється цей шкільний адміністратор, голо-
ва „шкільського реферату“, тим, що ненависть до українського народу переповнила його утлу, де-
генеративну фігуру до того, що вже істоті його самого, і коли вище начальство не змило-
сердиться й не відставить його від справи опіку-
вання закарпатськими українцями, то він за-
хиснеться в тій своїй ненависті. Евентуально й трохи помилується, сказавши що й його натх-
нув п. Розсипал: гадаю, що він появився на Закарпатті вже готовий, невідомо де начинений ненавистю до українців, як малярське салазі зернами сала. Тільки як розумніший за Свой-
ше й Богалда, що відразу пішли пробоем, він узявся до справи нищення українства тихо, злобно-зосереджено, плянково, одночасно за-
тикаючи ним же зроблені прогалини щетиною.

Спадщину його попередника, бл. п. Пеше-
ка, бистро зліквідовано. Вже не запрошувалося на посади до українських шкіл, як це було при Пешеківі, ні директорів, ні професорів, ні вчи-
телів, а навпаки — обережно, поволеньки, але безапеляційно, звільнялося й тих, що вже були й заслужили призначення закарпатського насе-
лення^{**}). Натомість призначувалося педагогі-
чеських, що зовсім не знали української мови, а як учили — це не важко, аби чехи. Так само обережно, поволі почалась і отверта чехізація гімназій, торговельних та інших шкіл. Шодо нижчих, народніх шкіл, то тут на перешкоді стояли вчительські семінарії — мужська й жі-
ноча — в Ужгороді і в Мукачеві. І дивне див-
но, — шкільний реферат не тільки не утискав цих розсадників українського вчителства, а навпаки — признав підтримував їх!...

Розгадка цієї, так невластивої українжов-
рові Шімекові, таємниці полягає в тім, що ці семінарії знаходилися в руках духовенства, яке дбає більше про релігійне виховання майбу-
тнього вчителства, ніж про його освіту. Через це з т. з. „препарандій“ виходять переважно учители малоосвічені, малосвідомі, нерозвинені, а бували випадки, що й малограмотні, — учители, що, за рідким винятком, могли тільки дискредитувати народню освіту в очах ревізо-
рів з Праги й в очах культурної частини закар-
патського населення. А цього й треба було п. Шімекові для його цілі: місцеве, українське вчи-
тельство „не дописує“, — отже для підняття культурного рівня закарпатського населення треба культурних, освічених учителів із Чехії. А щоб не стати на перешкоді законному стрем-
лінню народу до рідної освіти — не треба по-
кищо чіпати їх (інша річ культурні й досвідчені педагоги з емігрантів!), а натомість треба потрохи припиняти відкриття українських на-
родніх шкіл, а заводити по українських селах для дітей „баганив“ школи чеські. То байдуже, що на селі тільки й чехів, що жандарми часто навіть нежонатий або бездітний: він, та жил або й два, три жиди, та ще й війт, та кілька се-
лян, що за чарку паленки й смертний вирок собі підписують, — і за допомогою інших „чин-
ників“ — дивись — потрібну під прохання за чеську школу кількість підписів і зібрано. Ді-
тей родичі не пускають до такої школи? Дурни-
ця! Іншої не буде, то і в цю посилатимуть. А на Верховині, напр. яка, через мудру аграрну і взагалі соціальну нашу політику, все в стані хронічного голоду, й де майже не припиняє своєї діяльності Черв. Хрест, — там і інших засобів уживається, щоб діти українські ходи-
ли до чеської школи. Хлібця хочеш, кашки, со-
рочечку? Чому-ж не ходиш до чеської шко-
ли? — буде й хлібець, і кашка, й сорочечка...

Знаєте бблійну причту про законні таланти?

Так само нерозумно поступає той, хто свої ошадности тримає дома, а не зложить на видавкову книжечку в

Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“ у Львові, вул. Руська ч. 20.

Недовго ще порівнююче освічує п. Шімеке Закарпатську Україну, а вже — помаху чеських шкіл набралось щось півтори сотні. Шо-
далі діяльність його в цім напрямі набуває все більшого розмаху: можна сподіватися, що ми-
не ще років з п'ять і трохи не кожне село буде ушаснявлене чеською народньою школою^{*)}. І певно уявляється п. Шімекові звабана ідилія недалекого майбутнього: всюди на Закарпатті школи — чеські, чеські, чеські, всюди по всіх школах середніх та інших учителі — чехи, чехи, чехи, всі „багани“ перетворилися в чехів, чехів, чехів, — словом, вже не Закарпатська У-
країна, а „zem' česká“, — його, п. Шімеке, „domb“. Від самої уяви в гістерію можна впасти. А го-
ловне — жадного вчителя з української еміграції! Капапі? Дурниця, — мавр зробить діло, можна мавра й по потилиці.

А покищо на чатах інтересів „мавра“ а шкільним рефераті стоїть дуже цікава, бо ха-
рактеристична для чеської політики на Закар-
патті, фігура п. Коханого. — Це реферат поза-
шкільної освіти й цензор українських і моско-
вських нес для театру. Хто він, цей прибузд бесарабський, з походження — досі ніхто до-
кладно не знає. Волошинова „Свобода“ не раз називає його бесарабським жидом; інші кажуть, що він українець, бо й прізвище має украї-
нське; сам же він вважає себе за „руського чело-
века“, хоч по московськи чеше так само кеп-
сько, як і всі карпатороси-русофіли (украї-
нською мовою володіє дуже добре). Загальну увагу звертає його недоторканість. Від самого прилучення Закарпатської України до Чехосло-
ващини він сидить на своїй посаді і пакостить всуваючи палики в колеса українському наро-
дньому культурному рухові, і ніякі скарги на

^{*}) Чули ми, що п. Шімеке недавно за його великі заслуги в чехізації Закарпаття піднесено до ранги ра-
ника мін. освіти й перенесено до Праги. Чули ми та-
кож, що першим його ділом на новій посаді було вижа-
нення за дітей з української гімназії в Рівневіцях під
Прагою. Можливо серйозно погратулявати п. довому міні-
строві освіти, соціал-демократові чехословацького на-
роду!

^{*}) Галич 24. ч. „Діло“.

^{**}) Коли ці до чого було причиняться, то на поміч приходив п. Свойше й агенти Богалда.

Адо́льф Свобода.

Бенеш про Паневропу і нац. меншости.

Чеський міністр закорд. справ Бенеш виголосив у Празі в Робітничій Академії відчит про Паневропу і національні меншости. На думку Бенеша, ідея Паневропи є тільки ідеєю, а не конкретним пляном міжнародної політики. Що до національних меншостей, то Бенеш висловив думку, що охорона цих меншостей повинна втратити політичний характер і бути віддана в руки всіх держав Європи, а не тільки держав, які ці національні меншости мають. Національні меншости повинні здобувати свої права не шляхом революції, але шляхом організованої праці, беручи при тім під увагу ситуацію в Європі та реальні шанси можливості побіди.

СТЕПАН ЛЕВИНСКИЙ.

ПАРИЖ У ГОРАХ.

Але вернім до нашої французької сучасно-
сти. Спортова мода пригадала французам Іх Аль-
берта Піреней! запідкавини, сірні, змювни Па

CEHAT.

Бюджетна комісія.

Коли заст. мілістрства відповів, що міністерство не видало нікого об'язника, котрий сиплював би приниження українців до служб, скарб.-бюджетова комісія майже у всіх повноті заявлялася за виданням позитивного об'язника, зм'єстом якого має бути те, щоби поштові дирекції не ставили перешкод у тому напрям. Я не обмежували кількості службовиків непольської на родности.

**Після проголошення амnestії
в Південнім Тиролі.**

Н. В. Журналь" пише, що ця амністія проголошена на доказ, що Італія думає поважати змінити супроти Австрії свій політичний курс. Досі встановлено в Тиролі 8 осіб, між ними деякі, що були засуджені на дуже важкі кари. Також італійська преса бачить в амністії крок до австрійсько-італійського зближення, яке почалося відомою канцлером Шобером в Римі.

Новий скандал у полпредстві

У полпредстві в Ослі викрито дефравдацію на 400.000 корон. Слідство виказало, що частину тих грошей здефравдував данський комуніст Ензен, а решту ужив на свої цілі більшовицький курер Орлов, який втік до Франції. Касієр полпредства в Ослі, який вернув до Москви зложити рахунки за ті гроші, засуджений на смерть і розстріляний.

в них скло грубе на пальці. Зпоза них ливиться на мене пара чорних очей. Що кажуть мені очі? В них блиск доброти, цієї доброти, що і звуть часом добродушністю і ще трішки меланхолію, що розділяє разом зі свідомістю прогаяного життя. Але мій сусід покривав її доброзичливою усмішкою; він не є нестерпний для самого себе і для других обездолений і вічно нарікаючий вештачник. Це виснажливий і усм хвений самотник, що до нічого непричасний, але все розуміє Чистий?

— Так, я теж у гори. — всміхається до мене.
— Ви до Chamonix? — питаю далі.
— Так.

Охорона й увласнення дрібн. арендарів землі.

Новий проєктований закон бажав внести наступні зміни й доповнення в дотеперішній охороні дрібних арендарів:

1) Закля з 31. липня 1924 р. захищав від до-
вільного зривання посесі (аренди) та від довіль-
ної підпишки чиншу дрібну аренду землі під у-
правною збіжжя, окіпних рости та городища, але
згідно з ореченням Найвищого Суду не торкався
дрібної аренди садів і з огляду на закон з 18.
червня 1919. р. не відновився до лук та піль, за-
слідних конюшиною чи травами. *Теперішній закон*
закон має охоронювати кожну дрібну аренду чи
підаренду, тобто кожну форму ужиткування
землі і не залежно від того, чи арендор платить
свій чинш зогієюкою, чи частиною плодів або на-
віть відрібком.

2) Навищий Суд, покликуючися на § 1108 австр. цивільного зак., не признавав охорони дрібним арендарям землі в Галичині, коли вони платили арендний чинш умовленою частковою платою. Суд визнавав ці аренти „контрактами спілки“, який не має права до особливої охорони. Так само при дрібних арентах, які платено умовним відрібком, деякі суди визнавали їх „контрактами про наєм праці“ і не забезпечували їх по думці окремих законів про охорону дрібних арендарів. Все те мало би тепер відпасти. *Тільки т. зв. депутатові чи ординарійні поля (тобто поля віддані власником в ужиткування своїй особистій прислузі як частина винагороди за службу отже городи формалів і т. п.) і проект нового закону не визнає дрібною арендою і не признає їх особливої охорони.*

3) Досі дрібні аренди не перевищували гектарів в одній посіданні. Новий законопроект перевищує цю межу до 7-х гектарів. Аренди понад 7 гектарів не в дрібних арендах і їх не торкається ця охорона.

4) Дрібних арендарів церковної землі фундаційної та землі територіального самоуправування (нпр. сільських і міських громад) не охоронявав закон з 31. липня 1924 р. Проект нового закону постановляє, що цю охорону мають одержати всі аренди землі, без огляду на те, хто є власником. Міністр земельних реформ закликав комісії, що ця постанова не противиться конституції Польщі з Апостольським Престолом.

5) Догеперішні закони про охорону державної аренди охоплювали в різних областях держави аренди, заключені у різний час. Новий проєкт цього закону закладає виразно, що він торкається всіх п'ять виняткових рібних арендарів держави, незалежно від часу укладення цього закону.

— Значить, ми разом...
— Називаюся Гарсія, — представляюся мені.

— І так і ні, — якось дивно посміхався його окуляри.

— ? —
— Не знаю ні слова по еспанськи.
— Дивно.

— Я народився в Єгипті в родині давніх емігрантів. Дома балакав з сестрами французьки, з батьком по англійськи. У літні вчився по французьки. Відтак переїхав у Францію: став крисоводом з одного боку.

Оскоро знайомимось. У Гарсі душа ентузіаста, без нюансів, проста і шира. Він кохав природу. Розказує мені про Піренеї, разом з тим хвиляється близько, близько надомком, якби хотів ліпше бачити.

— Так, — він в дзертає очі від мене, — я
окулістів у Парижі знаю. І в Берлін їдлив...

— На жаль, тільки на три дні. На дитині
хвороба відпустила. Позналися і верну...

На другий день маленька електрична залізниця несе нас сніговими стежками у гори. Зона прогалини вивопнені замерзалою мрякою. Сонце

ліси дабавих смерек, прибраних у димові
п'ячки ледяних різьб і сталактитів і темні, дуг-
нате пір'я снігу. Край неба і сонця рисують ко-

Мій сусід, Гарсія, мов на той став. Все ма-
ляхольно відіслав назад поштою у свою гетьман-
ську поштову міхому і тепер усміхався всім

занасом прихованої енергії. Ного ноги безперестанку мандрують у маленьку віртуальну лабораторію, куди немилосердно мете ся

розхитася своїм залізом до
христового тіла. Але Гарей байдує
Він дивиться, живе всіма колірми

буде висловом змагань цілого без вітми загону.

В торгівлі і промислі не повинно бути поділки, тільки спільність інтересів усіх — без ріжниць нації і віри!

НОВИНКИ

— Виставка українських килимів і вишивок. 5. Березня в залах Промислового Музею у Львові буде улаштована відомою нашою килимарською фірмою „Гуцульське Мистецтво“ в Косові велика Виставка українських килимів і вишивок. Виставка буде улаштована по зразку подібних європейських виставок з гарно вишуканим ілюстрованим каталогом та з показом місцевого воєнного сирівцю, який згадана фірма опрацює сама і яка перевезе своєю якістю імпортовану вовну. З мистецького боку Спілка „Гуцульське Мистецтво“ покаже свої мистецькі досягнення в оформленні українського народного килиму та сучасного. Будуть виставлені численні килими з народними мотивами зразків наших артистів, обох Холодних, Лисовського, Крижанівського і проекти Ковжуна, Осінчука та Музикової. На відкриття будуть розіслані запрошення, а рівнож, будуть прийматися замовлення на виконання килимів по виставленим зразкам.

— Ширші сходили Союзу Українок відбудуться 25. лютого в год. 19. в домі Т-ва при вул. Підвала ч. 7. На днівним порядку реферат п. Анни Палій п. з. „Американка“. Окремих запрошень не висилатися.

— На будову Національного Музею впадили по 50 зол.: інж. Володимир Шматера і суддя Лев Ткачук; 30 зол.: сен. В. Децикевич; по 10 зол.: о. В. Сухий і П. Бачинський, д-р П. Шепченко, д-р Ю. Олексинський, дир. А. Андрухович, д-р О. Макарushка, дир. Ник. Даниш; по 5 зол.: інж. М. Творидло, д-р М. Литвинович, оо. Й. Логинський і В. Лончина, д-р Д. Мудрецький і Ангеліна Андрухович із Станиславова; 3 зол. М. Химка. Приступили як члени Громадянського Комітету розбудови Національного Музею: дир. Андрухович Амар. і Ангеліна, Н. Даниш, Кульчицькі Олена і Ольга з вкладом 100 зол., інж. К. Мазур із Франції і Герміна Шухевичева зі Львова.

— Любовна трагедія в Станиславові. На днях у Станиславові при вул. св. Йосифа урядовець Олекса Шуберляк застрелив свою наречену Ірену Сокалінку, після чого сам стріляв собі в чоло, наслідком чого помер у ліжні. Поліції не вдалося в'янити причини цього кроку молодої пари. Дехто підозріває, що Шуберляк застрелив наречену зі задрости, але є також припущення, що ця залюблена пара порішила разом закінчити життя самогубством.

— За бійку на весіллі. Дня 22. лютого перед судом присяжних у Львові відбулась розправа

може навіть теці і зятя. Перше з них це: чи падає? Звичайне слово, запитання і я спершу не знав у чому діло? Бож усяка всячина може мати прикмету падання. Людське тіло, коли сльозиво на дворі, акції на біржі, коли Бріан іде до Женеві, або Залеский з неї вертає і ціни падають часом, коли не в дійсності, то хоч у світі. Але це альпейське „чи падає“? Яке чує тут „крізь“, торкається снігу. Коли „падає“ тоді всі здоволені сміються і жартують, а коли ні — вразе промовчу.

Друге таке магічне слово це: „Петерсен“, ім'я славного норвежського спортсмена. — Ви чули? Завтра Петерсен скакатиме на олімпійському стадіоні? — почуйте запитання, або: — Ви знаєте, Петерсен розвівся зі своєю жінкою?

Але у самий день змагань розноситься жахлива вістка: Петерсен викрутив собі ногу, він не зможе скакати. Що торкається розводу, відомість теж дementується, констатують.

Після Нового Року Париж вертає назад на своє давнє, географами означене місце, а лишається тільки Англія і жменя професійних спортсменів. Гарсі давно вже поверну до своїх салів і конто, а мене чекають довгі рядки китайських знаків. Напередодні відліду сиджу сумний у готелевому голю й одним ухом слухаю оповідь господарині. Вона розказує історію одного скандалу.

— Знаєте, у моменті, коли вже виходила з його кімнати... Але я не слухаю далі. Крізь вікна дивиться на мене си гоний велетень Мон-Блан! Весь спокій зачарованих Богом і зимою сір.

Прийдеться завтра їхати назад, від спокою у божовільний яротж життя, до жовтуватих париських вечорів, до білої умішки ночей.

Складуйте жертви на оселю українських робітників пера в Яніні!

проти Івана та Осипа Бартошевських із Ланів біля Ширця обвинувачених у тому, що на весіллі в домі Горак підчас бійки стріляли з револьверів до своїх противників. Обвинувачені не признались до вини і свідки не могли з певністю ствердити, хто якраз стріляв, тому обидвох обвинувачених звільнено від усякої вини і кари.

— Стріли на вулицях Львова. Дня 23. ц. м. вночі на Болоню у Львові поліціянти арештували злодія і хотіли його відправити до в'язниці. Злодій кинувся на поліціянтів, вирвався їм з рук і почав утікати. Поліціянти стріляли за ним кілька раз, але через темряву не впили і злодієві вдалося втекти.

— Табор для „кулаків“. Біля Глубочан недалеко польського кордону, радянська влада побудувала великий табір, призначений для арештованих „кулаків“, яких сторожа переловлює підчас їх утечі через кордон. У цьому таборі вже тепер перебуває кількост „кулаків“ над якими комуністи змушують за спробу вирватись за кордони СРСР.

— Більшовики торгують платиною. Московський державний банк вислав до Гамбурга для продажу 750 кг. платини, вартості 500 тисяч фунтів штерлінгів. Це перший транспорт платини із СРСР. Європейська преса коментує цей факт, як доказ крайньої фінансової скрути радянських республік.

— Жінка засуджена на смерть. Дня 22. лютого в місті Фальборні, у Зед. Державах Півн. Америки виконано смертний присуд на особі Марії Годеней. Вона була засуджена за вбивство свого чоловіка. Марія Годеней мала 26 літ. Це вже друга жінка у Зед. Державах засуджена на смерть.

— Нова помста фараона. Як це вже не раз писалось, особи, які брали участь у розкопках гробниці фараона Тутанкамона, вмирали часто таємничою смертю і в цій смерті дехто бачив акт помсти фараона за порушення його спокою. Тепер газети пишуть, що лорд Вестбері, який розкопував гробницю цього мстивого фараона, скочив у Лондоні із 5 поверху і згинув. Причиною смерті мало бути ніби те, що його мучила думка про можливість помсти фараона над його особою. Але дехто пише, що цей лорд скінчив життя з розпуки за сином, який застрелився.

— Дещо зі статистики подружого життя. Статистика виказує, що річно в Європі жениться 3 мільйони пар. На стотисяч подруж припадає 1500 шасливих, 26.000 подруж живе у вічній ненависті і ворожнечі, а решта живуть собі ні зле ні добре, нейтрально і без любови толеруючи себе та терпеливо двигаючи ярмо. Статистика виказує також, що у всіх нешасливих подружжях жінка свято переконана, що причиною всіх нещастів в родині є чоловік, а чоловік приймає, що все лихо в супружжя вносить жінка.

— Розвід архикнягині з Монако. Князь Петро, шурин князя Людвика, теперішнього володаря маленької держави Монако, полав на свою жінку до суду скаргу, що вона зраджує його і тому він просить перевести розвід. Виявляється, що жінка князя Петра, молода архикнягиня Шарльота у маленькій державі, де живе тільки кілька тисяч осіб, всеж найшла собі якогось лікаря, вибранця свого серця і зрадивши чоловіка, дала причину до розводу.

— Задовжені студенти. Журнал англійських студентів „Lair“ подає, що студенти університету в Оксфорді мають тепер у різних торговлях та в приватних осіб 250.000 фунтів штерлінгів довгу. Чотири кравецькі фірми внесли на студентів скаргу за незаплатення боргів, а кілька торговельних підприємств подали ректорові університету цілий список студентів довжників.

— Конфіскація творів Декобри. Міська управа в Гамбургу наложила конфіскацію на 3 твори Маврикія Декобри, тому, що зміст їх має антиморальні тенденції, а саме сконфісковано „Мораль в півночі“, „Філософ і вулиця“ та „Дівчур“. Видавництво „Атлантис“ у Гамбургу внесло проти конфіскації рекурс.

— Смерть кардинала. Дня 22. ц. м. в Римі помер секретар консисторіальної конгрегації кардинал Перозі. Помер він у 62 році життя, а кардиналом бу він іменованний 1926 року.

— Новий лист Дідерота. Професор Генрик Броншон винайшов у бібліотеці в Дорпаді новий невідомий лист славного автора Енциклопедії Дідерота. Лист цей писаний із Петрограду до фізика Айлера, якого Дідеро повідомляє, що російська Академія Наук іменувала його своїм членом. Зі змісту листа видно, що Дідеро був дуже врадуваний тим фактом, що його іменовано членом Академії і тим чином зачислено його до „найрозумніших людей Європи“.

— Новий віцевоєвода у Львові. Як повідомляють з Варшави, повітовий староста у Володи-

мирі Волинським Гнат Трояновський, іменованний начальником відділу воєвідського уряду та віцевоєводом у Львові, а не воєводом, як це на днях у Варшаві мильно інформовано.

— В Українським Лікарським Т-ві у Львові, вул. Гродзіських ч. 4. реферуватиме в четвер дня 27. лютого в 7. год. веч. тов. д-р Могиланський: 3 випадки з казуістики. — За виділа Українського Т-ва: д-р Музика голова, д-р Прийма секретар.

— Традиційні вочерниці „Червоної Калини“ відбудуться дня 1. березня в залах Народної Гостиниці відповідно на цей вечір обгородованих. Управа „Червоної Калини“ не висилає окремих запрошень. Поіменні карт вступу видається в льоклі „Червоної Калини“ вул. Руська ч. 18/III. в днях 27. і 28. до год. 1-ої в пол. і від год. 5—6 по пол., та 1-го березня до год. 12-ої в полудне. 1512 1-4

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 24. лютого ц. р.: за масло експортне солене й несолене ціна по 530 зол. за квілограм; за літру молока 0.35 зол. за літру сметани 1.50 зол.; за копу верш 6.20 зол.

Цікава виставка.

Праці „Кружка Механіків“ при т-ві „Основа“ у Львові.

Кожну виставку праць у нас треба радо втати, бо це наглядний показник нашого життя. Нема чого соромитися, як може яка праця видається нам не зовсім підходячою: на те є виставка, аби чути, а не ми, могли дати свій осуд. Певно річ, досі не дуже то було що наставляти, але виставки кожну виставку дає обопільні користи: виставляючий чує погляд на свою працю, а глядач знайомиться з виставляючим.

Цей галки придержувався певно і члени „Кружка Механіків“, студенти львівської політехніки, згуртовані в т-ві „Основа“, як рішала виставити свої праці публічно в „Академічному Домі“. І треба признати, що перший їх дебют був зовсім удатний. Жаль тільки, що за мало членів узяло у виставці участь, а ще більший, що виставлені праці — це дуже невеличка частина праці тих студентів, яким всякими правими і неправими опособами вдалося видістати на свій свою роботу зі зовнішньої львівської політехніки. Бо треба знати, що праць студентам у львівській політехніці в засади не вертають. Одне ж мови на будуче властяться усунути ту перешкоду і ми зможемо побачити цілість усіх праць наших студентів.

А проте виставка, хоч вона і початкова — цікава й різнородна, бо дає замкнену в собі цілість праць від початку до кінця студії. Означ для кращої оцінки праць поодиноких членів „Кружка Механіків“ чи не доцільніше було б виставити всі праці кожного члена окремо, починаючи від нарисної геометрії, а скінчивши на випускних проектах. Це було б для оцінки кожного зокрема і для виставляючого і для глядача наглядним доказом поступу і зужитої енергії в його праці.

Між виставленими працями є одні поточні львівської, а другі данцігської політехніки: це праці тих студентів, які почали свої студії в Данцігу, а кінчають у Львові.

Між одним і другим виконанням замітні ріжниця, а саме на користь данцігської політехніки. Більше практичні завдання і глибше подумані, розроблені на більшу самостійність у виконанні — в протилежність таких-же завдань львівської політехніки. Що більше потрібно у практичній роботі інженера, те в бачимо відбите в данцігських замачах. Здається часами, що от якась там дрібничка, а вона в плані життя дуже припадає і молодий інженер не буде змушений аж питати, як це робиться, а сам приступить до виконання.

На виставці є праці 16 студентів, яких і слід назвати би в поазбучному порядку: Білинський, Богачевський, Гамерський, Кляфас, Крайц, Кузів, Лабін, Лукомський, Малеца, Мариня, Маркус, Новосал, Саламон, Стародуб, Тимошук і Яцкевич. Розуміється, що в праці в ріжноріднім виконанні, але все таки з проектів слід виріжнити деякі, як ось студ. Мариняка та Лукомського. Перший зі своєю кітальцею, а другий з паровозом авдіати собі багато праці, вистади якої можуть похвалитися. Б ще й інші проекти, з якими автори їх можуть сміло показатися перед світ і які найдуть на своє знання справдливих суддів.

Окрім графічних робіт є цілі теми технічних описів, які відносяться до виконаних проектів і звітів з відбутої практики. Переглядаючи їх побіжно, бо на студіювання нема часу, і тут видно великий вклад праці, яка даром не повинна пропасти. Беремо одну з них і переглядаємо уважніше: це звіт з практики студента Лукомського, яку він відбудує у „Товаристві експлоатації потягів вил солен“ в Калущі. Це не тільки звіт, але й

коротка студія, на яку експерт з урядовим титулом казав би собі дорого заїздити. А український студент пловолісся певно чамнебудь, хоч подав у звіті ціну уваги.

Приходиться ствердити, що людей технічної освіти так званого молодого нарізку, масово і то значний відсоток, тільки... не знають вони, як і де приворвати те своє апання. Чужо не дуже то хочуть українців приймати, а свої дають перілко роботи чужим. Захароване блудне коло. А саля би в нього вийти!

П. В.

Уневажнння виборів у лідськ й окрузі.

Найвищий суд розглядав 24. II. протести проти виборів до сойму та сенату. Протест проти виборів у виленській та білостоцькій округах відкинуто. В справі протестів проти виборів у м. Вильні Найа. Суд постановив додатково переслухати свідків під присягою. Проти виборів в окр. Ліда, Молодечно, Ошмян, Вилейка заперестували були: Визволене, Стр. Хл. та Блок нац. меншин. Протести тих двох останніх лист узглядиено і листам Стр. Хл. і нац. меншин привернено важність. Причиною уневажнення виборів було це, що свого часу уневажнено дві листи наслідком вицфання підписів.

Виб. округу 62. була семимандатова. При виборах у 1928 р. 4 манд. здобув був ББ: (Ожукі, Каменський, Шерба, Лойко), Станкевич (біл.), Волинцев (Сельроб) Карневич (ХД).

Протест проти виборів до сенату в лідськ й окрузі розглядатимуть 10. березня.

Вислід виборів у сандомирськ й окрузі.

У неділю, 23. лютого, відбулися додаткові вибори до сойму з сандомирської округи. Голосувало ледви 50 проц. управнених до голосування, а в 1928 році голосувало 80 проц. Листа ч. 2 (ППС) одержала 14.408 гол. (передше 14.850) — 1 мандат, листа ч. 3 (Визв.) 20.778 (49.198) — 1 мандат, листа ч. 10 (Строн. Хл.) 34.864 (24.348) — 2 мандати, листа ч. 18 (Блок нац. меншин) 10.907 голосів — манд., листа ч. 24 (Стр. Нар.) 15.537 (15.361) — 1 мандат, листа ч. 25 (ХД і Пяст) 14.238 гол. — манд., листа ч. 38 (Ком.) 4.428 гол. — манд., 3 ППС здобуде мандат Ваосінський, з Визволення Смола, із Строн. Хл. Доброх і Кравчик, із Строн. Нар. ред. „Слова Радомського“ Пшибильський. Клюб ББ не ставив тепер своїх кандидатів у цій окрузі. ППС утратила 1 мандат (пос. Лопатський). У звязи з вислідом виборів у сандомирській окрузі наступить мабуть пересунення мандатів із держ. листи (пос. Шипюрський з рев. фракції ББ). Мандат цей дістане тепер Клюб Нар. або ППС.

ЕМЕРИТ.

РУКАВИЧКИ.

(Буцим-го гумореска.)

Одинокий час, коли я носив рукавички, це був 1882 рік, коли я відбував однорічну військову службу. Тоді я мусів носити цілий рік жовтаво-білі, ірхові комісні рукавички. Ні перед тим ні пізніше не знав я таких витребеньків.

Все бувало моїй жінці викладаю: „Як мій піс може в найбільший мороз обходитись без „новосівицьки“, то й рукави не треба рукавичок“. Але жінка й досі не хоче вірити, що відкриті руки можуть їсти вітаміни з соняшного проміння.

На початку січня цього року дала мені жінка 15 зол., щоби я конечно купив собі рукавички. Що було робити? Мусів. Але дав за них лише 12 зол. 50 сот.

— О, тепер ти зовсім інакше виглядаєш! — каже жінка.

Горда вона і я з нею. Та йдучи до міста, натягаю — при жінці — бронзові шкіркові рукавички; але зараз на сходах: тиць їх до лівої кишені футра.

Другого дня після придбання рукавичок сідаю до переповненого трамваю (рукавички в кишені), стою хвилинку на платформі, а побачивши в середині вільне місце, входжу. Вкладаю руку в кишеню, а рукавичку в кишені футра вже нема. Виходжу на платформу.

— Зараз віддай, злодію, рукавички, бо побю так, що зуби позбираєш!... кричу до якогось обізнанця. Він грохи завагався і віддав.

Оповіді я це дома жінці.

— Якже злодій міг тобі стягнути з рук рукавички? — питає.

Греба якось викручуватися — думаю.

— Я витягав гроші — та...

Об.жник м н-ства вн. справ у справі віч і зборів.

Мін-ство внут. справ розіслало до всіх воєводів обіжників, що м. і. займається справою делегування на віча та збори представників азм'н. влади. Обіжник зазначає виразно, щоби в тім характері делегувати лише урядовців, докладно обізнаних із приписами, тактовних і зривиславних. У поважніших випадках конечно є особиста участь старости. Поліційними функціонерами можна користуватися для тієї функції лише в виняткових випадках. Війні обіжник зазначає, що на замкнених зборах делегування учасників виключно на осн. „особистих доказів“ є незаконне і не повинно мати місця, тому, що нема прихв'яти такі „особисті докази“.

Нові пашпортові приписи вже обов'язують.

Новий розпорядок у справі видавання закордонних пашпортів входить у життя 25. лютого. У Львові видаватиме всякі закорд. пашпорти, звичайні, пільгові та безплатні, за винятком журналістичних, городське староство, а саме для осіб, замешкалих у Львові. Староство львівського повіту даватиме пашпорти мешканцям того повіту. Журналістичні пашпорти видаватиме воєвідство. Нормальна ціна пашпорту: 1) за пашпорт для одноразового виїзду або за кожний дозвіл на новий виїзд 100 зол., 2) за пашпорт для більшеразових виїздів 250 зол. Ціна пільгових пашпортів для одноразового виїзду: 1) за оплатою 25 зол., коли в торговельних і промислових цілях, 2) за оплатою 20 зол., коли в наук.-сусп. цілях, задля лікування конечного за кордоном незаможної особи, для товар. зня хорому незаможному задля конечної опіки в подорожі, на випадок конечного виїзду незаможної особи у родинних, матеткових або інших дуже важких особистих справах, у випадках, що засагують на виняткове призначення. Пільгові пашпорти для більше разового виїзду 1) за оплатою 150 зол. у торг. і пром. цілях, 2) за оплатою 100 зол. задля конечного лікування за кордоном незаможної особи, задля товаришення незаможному (як вище в 1-разових пашпортах). Коли не вихисновано пашпорт за визначений речинець, на який його видали, можна жалати 1) або звороту оплати, 2) або продовження важности пашпорту, а саме а) або без додаткової оплати, коли петент докаже, що важні причини перешкодили виїздові, б) або за оплатою, коли петент не докаже цієї важної причини.

Судовий присуд і телефонічне підслухування.

У Варшаві оголошено присуд ап. суду в справі фальшивників банкнотів, обвинувачених теж у вбивстві одного зі своїх співників дру-

каря Рафайловича. Ап. суд піддержав присуд окр. суду та засудив усіх п'ятьох співників кожного по 12 літ тюрми. Присуд цей є в зв'язі з телефон. підслухуванням, бо на основі переслухання доказано участь засуджених у тих злочинах. Так ап. суд признав, що вимір справедливості може користуватися матеріалами, доставленими з телеф. підслухання. Обвинувачення ґрунтувалося на телеф. розмові, яку вели обвинувачені, а підслухала її поліція.

Вбили 5 емігрантів у амбасаді СРСР?

Берлінські часописи повідомляють, що в білостоцькій амбасаді в Берліні вбито 5 російських емігрантів. Їх заманили підступно до амбасаді та вбили й закопали в підземеллях лавної православної каплиці в третьому повітрі амбасаді.

Влом до церкви.

До церкви в Розгадові (пов. Зборів) вломилися злодії, розбили скарбону та забрали 727 зол. Поліція арештувала як підозрілих у вломі 23-літнього Павла Гузара та 22-літнього Вас. Волошина, обох із села Годія. Їх відіслали до окр. арешту в Золочеві.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8 87 00—8 87 50, канадський долар 8 78 00—8 78 50, чеська корона 0 26 25—0 26 50, австрійський шілінг 1 25 00—1 25 50, рупія 0 05 00—0 05 50, французький франк 0 34 75—0 35 00, швейцарський франк 1 71 90—1 72 10, фунт стерлінгів 43 50 00—43 50 00, радянський червіонець 15 00—15 50, німецька марка 2 12 85—2 12 95

Зі спортивного життя.

Гамілка у Львові.

Після ремісового вислуду змагань (0:0) Львовянки з Лехією І. Б. за мистецтво Б-класи здобула це мистецтво Львовянка, маючи ліпше від України відношення вор.т. Кваліфікаційні голеві змагання на леді за полішення чи пак за вхід до А-класи між Лехією і Львовянкою відбудуться у аторок 25. ц. м. в год. 3 попол. на лизварськй торі „Світані“.

Голевий турнір на леді за звнл. нагороду Лехії відбудуться на лизварськй торі 3. ц. м. п. при Янівській вул. у вечірніх годинах при світлих рефлекторах у таких днях: середа 26. ц. м. Чорні—Львовянка — гол. 15, Україна—Лехія — гол. 19; четвер 27. ц. м. Погонь—Лехія — гол. 18, Україна—Львовянка — гол. 19; п'ятниця 28. ц. м. Україна—Погонь — гол. 18, Чорні—Лехія — гол. 19; субота 1. березня Львовянка—Погонь — гол. 18, Україна—Чорні — гол. 19; неділя 2. березня Погонь—Чорні — гол. 18, Лехія—Львовянка — гол. 19.

— А якже ти смів так промовляти до незнайомого злодія? Таж він міг тебе ножем пробити!

— Може й рація, але, бачиш, трамвай переїздив якраз біля вулиці Яблоновських, в тій самій секунді нагадався мені мій давній „пан“ капраль. Він — бувало — кричить на цілу „шмібру“: „Віддай, злодію, хліб, що був на „брегі““. Так само крикнув я до злодія і, як бачиш, рукавички є в мене.

Приобіцяв я жінці, що на другий раз, як мені ще таке з рукавичками трапить, піліду до злодія, вклонюся йому чемно і скажу: „Прошу пана злодія віддати мені ласкаво мої рукавички“.

Вчора прийшов до нас агент з полотнами, а з ним хлопчисько, що їх носив. Жінка вибирала полотно в кімнати, а хлопчисько чекав у передпокою. Коли вони відійшли, я заприятівав відсутність рукавиць у лівій кишені футра. Вкрав хлопчисько — очевидна річ.

Тепер наші роі з жінкою поміннялися. Я кажу, що мушу мати мої рукавички назад (після дезинфекції), а жінка наклонює мене, аби я з них „резигнував“.

Раджуся знайомого, що робити.

— Треба зголосити в комісаріаті при Яблоновських, але ще ліпше на Яковича. На Яблоновських будуть писати довгий протокол і — на тім скінчиться. А на Яковича будете мати ще нині рукавички. Вони вже мають на це спосіб.

Але я, для певности, раджуся ще компетентного чинника — пана „постерункового“.

— Зверніться на Яблоновських.

— А на Яковича не можна? — питаю.

— Коли вкрадені рукавички мають гартість щонайменше 2.000 зол., то можна, а як ні, то вас там не пустять.

— А якби такі пішов на Яковича?

— То вас викинуть. Пішов я на Яблоновських. Кам'яниці, касарні... голі зорієнтуватись.

Нарешті добрих я до комісаріату. На коридорі табличка над дверми: „Дижурний пшодовник“.

Стукаю, входжу, питаю чемно, чи тут можна зголосити таку й таку справу. — Тут. Взяли перо до рук, папір і зачали довгенько.

— Позвольте — кажу — ласкавий пале пшодовнику, що сяду: ноги болять.

— Но, можна, можна...

Пишуть генералі, де мешкаю, ціну рукавичок... Та вже на питання, де я купив рукавички, відповідаю загальною: на Галицькій вулиці. Фірми не знав. Питають далі, яке це полотно було? Не можу відповісти, а кажу, що не полотно украв хлопчисько, а рукавички.

— Я знаю — каже пшодовник — але мушу знати все, бо такий маємо тепер наказ.

— А чи то полотно ви взяли за готові гроші, чи на виплату?

— Алеж то не я брав, а жінка — кажу.

— А, так.

— Но, а чому хлопець не вкрав футра?

На це питання я знову не зміг відповісти. А врешті:

— Чому ви не стояли в передпокою і не пильнували рукавичок?

Тут я вже не втерпів:

— Дуже жалую, що я не стояв дома в своїх передпокою, бо не потрібував би тут цілу годину сидіти.

Вклонився я чемно і вийшов. Мені полекшало, як рукою вдняло. Я зрозумів, що коли ходив без рукавичок, то не потрібую пам'ятати, де їх купив і де їх згубив. І не потрібую звертати уваги ні на свої очі, ні на чужі.

... 1911 ...